

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

79 Ad Cardinales spectat electio Papæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

gellit, nec ulla corporis parte vitiatum apparet, si fervili, aut originarie non est conditioni obnoxius, si curiam probatur nexibus absolutus, si affectus est literas, sine quibus vix fortassis ofitarii possit implere ministerium.

¶ Si poenitentiam] Hinc usque ad finem addita sunt ex epistola ipsa, ut melius percipiatur nexu sequenti capiti. Nam post verbum, ministerium, continetur apud Gelasium sequitur: ut si his omnibus, quae sunt praedicta, fulciatur, continuo lector, &c.

C. IX. ¶ De eodem. Item eodem capite, & sequenti.

Monachus i vero novitius si morum honestate fulciatur, continuo lector, vel notarius, aut certe defensor effectus, post tres menses existat acolythus: maxime si huic aetate etiam suffragatur: sexto mense subdiaconi nomen accipiat, ac si modeste conversionis, honestaque voluntatis existit, nono mense diaconus, completoque anno fit presbyter: cui tamen quod annorum interstina fuerant collatura, sancti propositi sponte suscepta doceatur praestitisse devotio. ¶ Si a vero laicus quispiam ecclesiasticis est aggregandus officiis, tanto sollicitius in singulis, quae superius comprehensa sunt, huiusmodi decet examinari personam, quantum inter mundanam, religiofamque vitam constat esse discriminis: quia utique convenientia ecclesiae ministeria reparanda sunt, non inconvenientibus meritis ingerenda: tantoque magis quod sacris aptum possit esse se vitis, in eorum querendum est institutis, quantum de tempore, quo fuerant haec assequenda, decerpitur ut morum habere doceatur hoc probatas, quod proxior consuetudo non contulit, ne e per occasionem supplendae penuriae clericalis, vitia potius divinis cultibus intulisse, non legitime familiae Domini computemur procurasse compendia. Quorum promotionibus super anni metas, sex menses nihilominus subrogamus: quoniam sicut dictum est, distare convenit inter personam divino cultui deditam, & de laicorum conversatione venientem. Quae tamen eatenus indulgentia credidimus, ut ecclesiis ab hac occasione cessantibus, canonum paternorum vetus forma fervetur.

¶ Monachus] Quomodo hic locus in originali habeat, proxima superiore notatione indicatum est.

¶ Ut ecclesiis] Hac multo plenius a Gelasio exponuntur: Vitillius, inquit, ecclesiis, quibus infestatione bellorum, vel nulla penitus, vel exigua remanserunt ministeria, renoventur: quatenus his, Deo propitio, restitutis in ecclesiasticis gradibus subrogandis canonum paternorum vetus forma fervetur, nec contra eos ulla ratioe pravaeat, quod pro accidentis defectus remedio providetur, non adversus scita majorum nova lege proponitur, ceteris ecclesiis ab hac occasione cessantibus, quae non simili clade vastatas pristinam faciendis ordinationibus convenit tenere sententiam.

DISTINCTIO LXXVIII.

¶ Va vero aetate sacerdotes ordinari debeant, Bonifacius i Papa assignavit, dicens.

¶ Bonifacius] Cateri collectores citant ex decretis Fabiani. Extat apud Martinum Bracarensem Episcopum in capitul. Graec. synod. cap. 20. ex Neocaesariensi, cap. 11.

C. I. ¶ Ante annos triginta presbyter non ordinetur.

¶ Si quis triginta aetatis suae annos non impleverit, nullo modo presbyter ordinetur, etiam si valde sit dignus.

a Ibid. cap. 4. b al. deputanda. c al. nec. d al. intulisse iudicemus. e Polyc. lib. 2. tit. 20. Burch. lib. 2. cap. 10. Ivo p. 6. cap. 30. Paimor. lib. 3. cap. 29.

C. II. ¶ De eodem. PALEA.

[Item in novellis in Authentica de sancti. Episcopi. & clericis apud Iulian. Antec. consil. 123. cap. 19.]

Nemo presbyter consecratur, qui minor triginta annis sit: nemo diaconus fiat, qui minor viginti quinque annis sit: nemo lectoribus connumeretur, qui minor xviii. annis fuerit: nemo inter diaconissas consecratur sacrosanctae ecclesiae, quae minor sit xl. annis, vel ad secundum matrimonium pervenerit.

C. III. ¶ Non est ordinandus, nisi longo sit probatus examine.

Item Leo Papa ad Episcopos Africanos, epist. 81. cap. 1.

¶ Vid a est manus cito imponere, nisi ante aetatem a maturitatis, ante tempus examinis, ante meritum obedientiae, ante experientiam disciplinae, sacerdotalem honorem tribuere non probatis? Et quid est communicare peccatis alienis, nisi talem effici ordinantem, qualis ille, qui non meruit ordinari.

C. IV. ¶ Ante triginta annorum aetatem presbyter non ordinetur.

Item ex concilio Neocaesariensi, cap. 11.

¶ Presbyter e ante xxx. annorum aetatem non ordinetur, quamvis sit probabilis vitae: sed observetur usque ad praesentium tempus. Dominus enim nosse Iesus Christus trigesimo anno baptizatus est, & tunc praedicavit.

Hoc regulare est, unde & Christus, & Ioannes Baptista, & Ezechiel, & nonnulli prophetarum non leguntur ante hoc tempus prophetaesse, vel predicasse. Verum, quia Hieremias d, & Daniel ante juvenilem aetatem spiritum prophetiae accepisse leguntur, David & Salomon in adolescentia uncti inventiuntur, Ioannes etiam Evangelista f, cum adhuc esset adolescens, a Domino in Apostolum constitutus, & cum alii ad praedicandum missi inventiuntur, Paulus quoque Apostolus in adolescentia a Domino electus, & ad praedicandum missus assertur, ecclesiae si militer necessitate exigente, nonnulli ante triginta annos ordinari consuevit.

C. V. ¶ Necessitate exigente xxv. annorum presbyteri ordinentur.

Unde Zacharias Papa, Bonifacio Episcopo, epistola 6. cuius initium [Benedictus Deus.]

¶ Si triginta annorum non reperitur, & necessitas imponit, a viginti quinque annis & supra levitur, & sacerdotes ordinentur.

DISTINCTIO LXXIX.

¶ Apostolicus autem non nisi a Cardinalibus, & religiosis clericis est inthronizandus.

C. I. ¶ De eo qui sine concordia Cardinalium electione inthronizatur.

Unde Nicolaus Papa II. ait in epistola, quae synodum a se Roma habitam refert, cap. 1.

¶ Si quis i Apostolica sedi sine concordia & canonica electione Cardinalium clericorum inthronizatur, non Papa vel Apostolicus, sed apostaticus habeatur.

¶ Si quis] Verba Nicolae in epistola, quae in volumine conciliorum impressis post decreta Nicolai I. habetur, haec sunt: Primo namque inspectore Deo est statutum, ut electio Romani Pontificis in potestate Cardinalium Episcoporum

* Polycarp. lib. 2. tit. 27. a Sup. dist. 61. cap. omnia sunt, quae est cito. b al. laboru. c Anselm. lib. 6. cap. 34. Ivo p. cap. 105. Polyc. lib. 2. tit. 27. Ansel. l. 7. c. 35. Pann. l. 3. c. 29. S. Greg. in Ezechielom Homil. 2. d Hierem. 1. e Dan. 1. f Mart. g Act. 7. h Polycarp. lib. 1. tit. 4. Ansel. lib. 6. cap. 35. f. ca. si quis peccator. scopolu

scoporum sit: ita ut si quis Apostolica sedis sine premissa concordia & canonica electione eorum, ac deinde sequentium ordinum religiosorum clericorum, & laicorum consensu inthronizatur, &c. Idem ferè habetur ad finem illius synodi, & refertur infra c. si quis pecunia.

C. II. *¶* Papa superflite, eo inconsulto, de electione futuri Pontificis nemo audeat loqui.

Item Symmachus Papa in synodo Romana prima, cap. 3. & 5.

II. *¶* Si quis a Papa i superflite, pro Romano Pontificatu cuiquam quolibet modo favorem prestare, convincitur, loci sui honore, vel communione privetur. Si quis presbyter 2, aut diaconus, aut clericus, Papa incolumi, & eo inconsulto, aut subscriptionem pro Romano pontificatu commodare, aut pŷtacia promittere, aut sacramentum prabere tentaverit, aut aliquod certè suffragium polliceri, vel de hac causa privatis conventiculis factis deliberare, atque decernere, loci sui dignitate, atque b. communione privetur. & infra c. Propter ocellas fraudes, & conjurationum secretas insidias, quas hujus sententia distinctionis consequitur d, si quis ad ecclesiasticam petulerit notitiam consilia eorum, qui contra hanc synodum de pontificali egerint ambitu, & rationabili probatione convicerit, particeps actionis hujusmodi non solum purgatus ab omni culpa sit, sed etiam remuneratione, qua non indigna sit, sublevetur. Univerŷa synodus, &c.

1 *¶* Si quis Papa i *Intium hoc usq; ad versiculum, Si quis presbyter, est caput secundum susceptionem. Fulgentii archidiaconi Romana Ecclesia: quod una cum tribus aliis capitulis, in tomis conciliorum, precedit primam, vel secundam synodum sub Symmacho, cum hac inscriptione: Capitula primæ synodi Romanæ sub Symmacho Papa. In codice vero canonum præmittuntur huiusmodi Tituli decretorum Papæ Symmachi numero quatuor.*

2 *¶* Si quis presbyter] *Hæc sunt propria verba capituli 3. ipsius synodi, quod est secundum in codice canonum.*

C. III. *¶* In Apostolatus culmen nullus nisi ex Cardinalibus promoveatur.

Item ex concilio Stephani Papæ III. [Deusdedit addit, habito in basilica Constantiniana, Act. 3.]

Ottebat e, ut hæc sacrosancta domina nostra Romana Ecclesia (juxta quod à B. Petro, & ejus successoribus institutum est) ritè ordinaretur, & in Apostolatus culmen unus de Cardinalibus presbyteris, aut diaconis consecraretur.

C. IV. *¶* De eodem. *Item ex eodem.*

Nullus f unquam laicorum, neque ex alio ordine præsumat, nisi per distinctos gradus ascendens diaconus, aut presbyter Cardinalis factus fuerit, ad sacri Pontificatus honorem promoveri.

¶ In Pontificaliibus manuscriptis, uno Vaticano, & altero Cardinali Sirleti in vita Stephani Papæ III. referendo synodum ipsius tempore habitam, hæc leguntur ad caput hoc pertinentis: Tunc allatis sacratissimis canonibus, eisque liquido perscrutatis, prolata est sententia ab eodem sacerdotali concilio, sub anathemate interdicens, ne ullus unquam præsumat laicorum, neque ex alio ordine, nisi per distinctos gradus ascendens, diaconus, aut presbyter Cardinalis factus fuerit, ad sacri Pontificatus honorem promoveri: & alia plura, quæ canonica indigebant correctione, in eodem concilio statuerunt emendanda.

a Bur. l. 1. c. 223. lvo p. 3. c. 336. Polyc. l. 1. tit. 4. Anselm. l. 6. cap. 1. b al. vel. c. c. Polyc. ibid. d al. persequitur. e Deusdedit p. 1. Anselm. l. 6. c. 25. Polyc. l. 1. tit. 4. f Deusdedit ibid. Polyc. ibid. Anselm. l. 6. c. 24. S. Anselm. l. 6. c. 24.

C. V. *¶* Anathematizetur Episcopus, Monachus, vel laicus Romanam Ecclesiam invadens, & in gradum filiorum ejus prorumpens.

III. *¶* Si quis ex Episcopis, vel presbyteris, vel monachis, vel laicis contra canonum, & sanctorum patrum statuta prorumpens, in gradum filiorum sanctæ Romanæ ecclesie, id est, presbyterorum Cardinalium, & diaconorum ire præsumperit, & hanc Apostolicam sedem invadere quilibet ex suprascriptis tentaverit, & ad summum Pontificalem honorem ascendere voluerit, ipsi, & sibi faventibus fiat perpetuum anathema. & infra. *¶* Si quis resistere præsumperit sacerdotibus, atque primatibus ecclesie, vel cuncto clero ad eligendum sibi Romanum Pontificem secundum canonicam & traditionem, anathema sit.

¶ Deusdedit presbyter Cardinalis tituli Apostolorum in Eudoxia, par. 2. cap. 121. refert multa ex synodo habita à Stephano tertio, in quibus hoc integram continetur.

C. VI. *¶* Anathema sit, qui canonice electioni Romani Pontificis contradicere præsumperit.

Item ex concilio Leonis Papæ IV.

IV. *¶* Si quis ex sacerdotibus, seu primatibus nobilibus, seu cuncto clero sanctæ Romanæ Ecclesie, electioni Romani Pontificis contradicere præsumperit, sicut in concilio Bonifacii, & Stephani Papæ legitur statutum, anathema sit.

C. VII. *¶* Nullus Episcopi fiat electio, nisi post diem tertium depositionis alterius.

Item ex concilio Bonifacii Papæ III.

2 *¶* Nullus d, Pontifice Romano vivente, aut Episcopo civitatis suæ præsumat loqui, aut partes sibi facere, nisi tertio die depositionis ejus, adunato clero, & filiis ecclesie, & tunc electio fiat.

3 *¶* pars. Sed quaritur, si duo concertantium temeritate electi fuerint, quis eorum alteri preferendus sit? De his ita scribit Honorius Augustus ad Bonifacium Papam.

C. VIII. *¶* Si temeritate concertantium duo fuerint ordinati.

Si duo forte contra fas temeritate concertantium fuerint ordinati, nullum ex his futurum penitus sacerdotem, sed illum solum in sede Apostolica permaniturum, quem ex numero clericorum, nova ordinatione divinum iudicium, & universitatis consensus elegerit.

4 *¶* pars. Hoc autem capitulum g non de eo intelligendum est, qui uno per apostasiam ordinato, à Cardinalibus & religiosis clericis Apostolicæ sedis inthronizatur, etiam si ille apostaticus ita cathedram B. Petri violenter tenuerit, ut canonice electio in Urbem fieri non valeat.

C. IX. *¶* De eo, qui per pecuniam, vel populari tumultu, non canonice electio ne ordinatur.

Unde Nicolaus Papa II. in concilio Romano h statuit, dicens.

V. *¶* Si quis pecunia, vel gratia humana, vel populari, seu militari tumultu, sine concordia, & canonica electione, ac benedictione Cardinalium Episcoporum, ac deinde sequentium ordinum religiosorum clericorum fuerit Apostolica sedis inthronizatus, non Aposto-

a Deusdedit ibid. Anselm. l. 6. c. 26. & 27. In Pontificali Rom. manuscr. b al. hanc canonicam. c Deusdedit ibid. Anselm. l. 6. c. 28. d In Pontific. Rom. manuscr. Anselm. l. 6. c. 211. Deusdedit p. 1. e In tomis conciliorum inter epistolæ Bonif. 7. dist. 97. cap. Victor Honorius. f certantes. g Anselm. lib. 6. cap. 17. h In fine. i sup. ferè idem dist. ea. ca. si quis Apostolicæ. Anselm. l. 6. c. 16. Polyc. l. 1. tit. 4. lvo p. 4. c. 6.

